

ร่าง
แผนส่งเสริมการเรียนรู้

พ.ศ. 2566 - 2570

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ร่าง
แผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570)
ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมส่งเสริมการเรียนรู้
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บริบทและสถานการณ์ที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้	1
1.1 บริบทการพัฒนาประเทศ	1
- มิติด้านเศรษฐกิจ	
- มิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์	
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
- ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ	
1.2 แนวโน้มของการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	3
1.3 แนวโน้มการศึกษาโลกและการศึกษาไทย	4
1.4 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้	5
1.5 ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต	6
1.6 ระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต	6
ส่วนที่ 2 ทิศทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้	7
2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580	7
2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570)	10
2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	15
2.4 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)	17
2.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579	19
2.6 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)	21
ส่วนที่ 3 สถานการณ์การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	23
3.1 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้	23
- จำนวนผู้ผ่านหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ	
- จำนวนของผู้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (N-Net)	
- จำนวนผู้ผ่านหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง	
- จำนวนผู้เข้ารับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย	
3.2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	25
- ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้	
3.3 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ	27
- การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
- การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง	
- การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	
- การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา (งบลงทุน)	

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง	27
- สภาพแวดล้อมของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	
- สภาพแวดล้อมที่ต้องเผชิญในอนาคต	
ส่วนที่ 4 วิสัยทัศน์ เป้าหมายหลัก และประเด็นขับเคลื่อน ของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 - 2570	29
4.1 ความสำคัญของแผนส่งเสริมการเรียนรู้	29
4.2 แนวคิดและหลักการของแผนส่งเสริมการเรียนรู้	30
4.3 ค่านิยม	31
4.4 วิสัยทัศน์	32
4.5 พันธกิจ	32
4.6 เป้าหมายหลัก	32
4.6 ประเด็นขับเคลื่อน	32
ส่วนที่ 5 รายละเอียดประเด็นการขับเคลื่อน เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางขับเคลื่อน	33
ประเด็นที่ 1 เพิ่มและกระจายโอกาสในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	33
ประเด็นที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ	34
ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้	35
ประเด็นที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	36
ประเด็นที่ 5 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	37
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570	38
ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้	39
ส่วนที่ 6 การขับเคลื่อนแผนส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ	45
6.1 ระบบและกลไกการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	45
6.2 บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	45
6.3 การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผนส่งเสริมการเรียนรู้	46
6.4 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ	46
6.5 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570 กับแผนระดับต่าง ๆ	48

บทที่ 1

บริบทและสถานการณ์ที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้

การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และเป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนไม่หยุดพัฒนาตนเอง สนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ในเวทีโลก ภัยคุกคามต่อชีวิต และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สังคม และตลาดแรงงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบความท้าทายอีกหลายประการ อาทิ การขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวโน้มการเป็นสังคมผู้สูงอายุและสัดส่วนของประชากรในวัยทำงานที่ลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ คือปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต คุณภาพของระบบการศึกษา การจัด ส่งเสริม และสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ถือเป็นกุญแจสำคัญที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและทักษะของผู้เรียน กระบวนการที่ทุกคนมีส่วนร่วม วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้

1.1 บริบทการพัฒนาประเทศ

มิติด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตของประชากรโลก ที่เรียกว่าการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) เป็นความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 โดยอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้ประชาชนต้องปรับตัวสู่การพัฒนาบนพื้นฐานความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งการปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 เป็นแรงผลักดันให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการจัดการศึกษา ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการศึกษาและการเรียนรู้ในการช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษา และการเรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลา รวมถึงเพิ่มโอกาสในการให้คนทุกกลุ่ม แม้แต่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถาบันการศึกษา สามารถเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้นผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ หรืออุปกรณ์สื่อสารทางไกล ดังนั้น การเข้ามาของสังคมดิจิทัลมีนัยต่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในวงกว้างมากขึ้น โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและไม่มีค่าใช้จ่ายเกินสมควร ผ่านแพลตฟอร์มหรือหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนผ่านระบบออนไลน์ยังคงมีความท้าทายในด้านการพัฒนาระบบรองรับ เช่น ระบบมาตรฐาน ระบบประเมินและรับรองสมรรถนะการฝึกอบรมแบบออนไลน์ เป็นต้น ปัญหาด้านช่องว่างทางด้านดิจิทัล หมายถึงการมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และการขาดความรู้ และทักษะด้านดิจิทัลและข้อมูลอันนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการเรียนรู้ เป็นความท้าทายหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง เมื่อการเรียนรู้ถูกเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลมากขึ้น หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและความแพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะ

ในห้องเรียน เช่น การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำเป็นต้องวางแผนพัฒนาและเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่ระบบแรงงาน ปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคเศรษฐกิจและสังคม 4.0 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่ความเป็นสังคมสูงวัย ทำให้รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนในด้านการศึกษ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชากรกลุ่มผู้ใหญ่มากขึ้น โดยมุ่งเน้นนโยบายส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับงาน เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้กับระบบเศรษฐกิจ

มิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อรูปแบบของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบชีวิตสามช่วง ซึ่งประกอบด้วยวัยเรียน วัยทำงาน และวัยเกษียณ ไปสู่รูปแบบวิถีชีวิตหลายช่วงซึ่งทำให้เส้นแบ่งของแต่ละช่วงของวิถีชีวิตทั้งด้านการเรียน การทำงาน และการเกษียณไม่ชัดเจนเหมือนเดิม ช่วงชีวิตของคนแต่ละช่วงวัยอาจจะมีทั้งการศึกษา การทำงาน และการพักจากการทำงานผสมผสานกัน วิถีชีวิตแบบหลายช่วงได้ทำให้รูปแบบของการศึกษาและการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ทำให้การเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบโต้กับคนได้ทุกช่วงวัย ทั้งประชากรวัยเรียน และวัยทำงาน บุคคลจะสนใจที่จะพัฒนาทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้กับงานที่หลากหลาย การศึกษาจะต้องสามารถสร้างทักษะเพื่อตอบสนองผู้ที่ต้องการเปลี่ยนสายอาชีพ หรือกลุ่มคนที่ต้องการกลับมาเป็นกำลังแรงงาน และต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนเพื่อให้ได้คุณวุฒิ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง หรือการเรียนแบบระยะสั้นที่ไม่ได้คุณวุฒิ ทั้งนี้ แนวโน้มโครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะมีกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา การลดความไม่เท่าเทียมทางสังคมและความยากจน ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้ระดับความเหลื่อมล้ำและความยากจนของสังคมในภาพรวมลดลง โดยการฝึกอบรมพัฒนาทักษะแบบอาชีวศึกษาให้แก่ผู้ใหญ่ที่อยู่ในวัยแรงงานมีความสัมพันธ์กับโอกาสการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น เพิ่มศักยภาพในการได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น พัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาตลอด

มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างมาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้รายได้ต่อหัวของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นกว่า 10 เท่า จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเป็น 67 ล้านคนได้ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรทำให้เสื่อมโทรมและก่อให้เกิดมลภาวะมากขึ้น การลดลงของพื้นที่ป่าไม้และสัตว์ป่า ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การลดลงของป่าชายเลน ความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ ปะการัง น้ำทะเล และการกัดเซาะชายฝั่ง ส่งผลต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่พึ่งพิงรายได้จากทรัพยากรดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้น ส่งผลต่อธรรมชาติ เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น ภาวะโลกร้อน การปล่อยก๊าซเรือนกระจก มลพิษทางอากาศจากการเผาป่า ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก(PM 2.5) โรคอุบัติใหม่ (*แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับปรับปรุง*) การผลิตและการบริโภคเกินความจำเป็นของผู้ประกอบการ และประชาชนที่ขาดการตระหนักถึงการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผล

ต่อการแก้ปัญหาและผลกระทบที่ต่อเนื่องอย่างไม่สิ้นสุด และสร้างภาระกับสังคมและงบประมาณของรัฐในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ทักษะ ส่งเสริมคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทยต่อสิ่งแวดล้อม สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียน และคนทุกช่วงวัยในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ อย่างรวดเร็ว เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถวิเคราะห์เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ บริหารจัดการ พัฒนา และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รองรับ

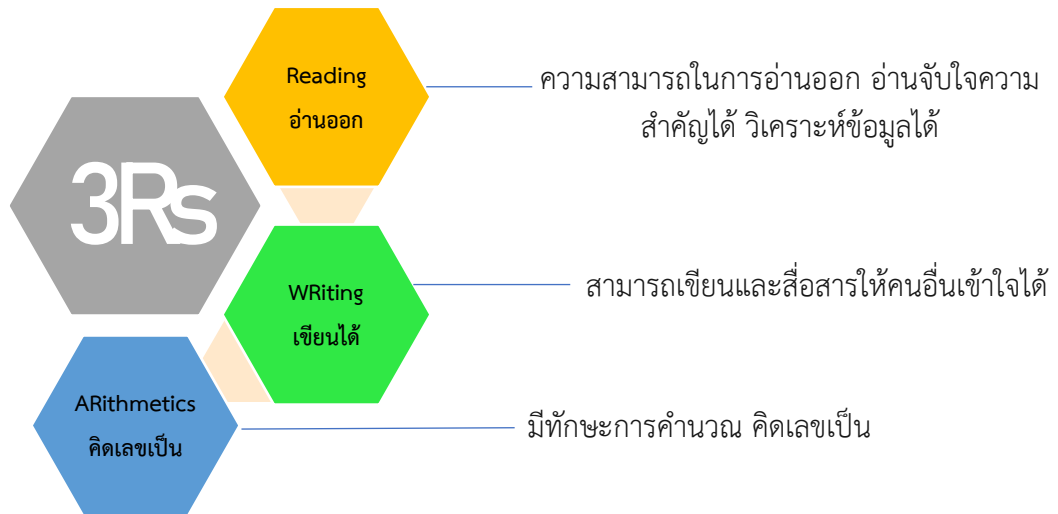
มิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

ภาครัฐเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา นโยบายและการให้บริการภาครัฐที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและทันต่อสถานการณ์ สามารถให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน แก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนกลางสู่พื้นที่อย่างมีบูรณาการ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะควบคู่กับการพัฒนาข้อมูลและบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้ประชาชน และภาคเอกชนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เข้าถึงได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม ประหยัด และเท่าทัน ต่อความต้องการของประชาชน มีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับภารกิจและพื้นที่ ที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ และส่งเสริม ภารกิจของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา การจัดทำนโยบาย และการติดตามประเมินผล ที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมถึงการสนับสนุนให้ชุมชน หรือเอกชนร่วมดำเนินการ (*ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ*) การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ อย่างคุ้มค่า และมีการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการให้บริการภาครัฐแบบดิจิทัล (*แผนพัฒนาฯ 13*)

1.2 แนวโน้มของการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

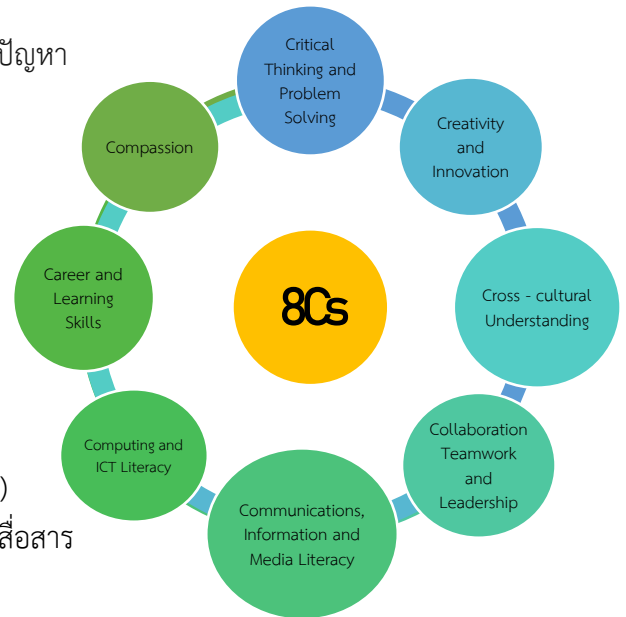
ศตวรรษที่ 21 มีช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2643 (ค.ศ. 2001 – 2100) เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ใช้เทคโนโลยีเชื่อมข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทั้งข้อมูล ทางเศรษฐกิจ การเมือง การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทุกทั่วโลกกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศตน ให้มีทักษะและสมรรถนะสูง มีความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น ส่วนความต้องการกำลังแรงงานที่ไร้ฝีมือ และมีทักษะต่ำ จะถูกแทนที่ด้วยหุ่นยนต์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยน ให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทักษะสำคัญ จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 3Rs + 8Cs (*แผนการศึกษาแห่งชาติ*)

3Rs คือ ทักษะด้านความรู้ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต (Hard Skills)

8Cs ประกอบด้วย

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross - cultural Understanding)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
- ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

1.3 แนวโน้มการศึกษาโลกและการศึกษาไทย

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับแนวโน้มการศึกษาโลกในอนาคต 10 ปีข้างหน้า จากงานวิจัยของ HolonIQ เรื่องการศึกษาในอนาคตอย่างไรปี 2030 ว่าแนวโน้มจะเป็นอย่างไร โดยใช้ข้อมูลจาก OCED และ UNESCO ([ออนไลน์ EFL Learning centre english for lifelong learners/https://efl.ac.th/emerging-education-trends-future/#](https://efl.ac.th/emerging-education-trends-future/#)) เช่น แนวโน้มการศึกษาในอนาคต (1) Education As-Usual การศึกษารูปแบบใหม่มีแนวโน้มที่จะเป็น Reskill มากกว่าเดิมเพื่อให้ตอบโจทย์การทำงานข้ามสายงาน การเรียนเกิดขึ้นได้กับคนทุกวัย การเรียนหรือทำงานออนไลน์จะกลายเป็นประเด็นสำคัญ (2) Regional Rising เป็นการศึกษาที่มีแนวโน้มพัฒนาร่วมมือเป็นภูมิภาค เพื่อช่วยกันพัฒนาการศึกษาให้เติบโต มีการแบ่งปันข้อมูลและการพัฒนาหลักสูตรพร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยระบบออนไลน์ (3) Global Giants นอกจาก

ความร่วมมือกันระหว่างภูมิภาค การศึกษาในอนาคตมีเครือข่ายเชื่อมต่อกันจำนวนมาก เทคโนโลยีจะเป็นสิ่งสำคัญ หากอนาคตมีการเชื่อมต่อข้อมูลแบบเรียลไทม์ รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบพร้อมทั้งการปรับหลักสูตรเฉพาะตัวระบบ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เด็กสามารถเรียนได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด (4) Peer-to-Peer การเรียนรู้แบบ 1 ต่อ 1 กลายเป็นที่ยอมรับในการศึกษาแห่งอนาคต การเข้าถึงเทคโนโลยีมีแนวโน้มจะพัฒนาต่อเนื่อง เพิ่มศักยภาพและคุณภาพ ในการเรียนการสอน จะมีการเปลี่ยนแปลงการสอนเป็นสอนรายบุคคลมากขึ้น โครงสร้างหลักสูตรต่าง ๆ อาจมีหน่วยย่อย ให้ได้เลือกเรียนรู้รวมถึงระบบ Blockchain (5) Robo Revolution แนวโน้มคือมูมที่ AI มีการพัฒนาเรื่อย ๆ จนสามารถ นำมาใช้แทนตำแหน่งหลาย ๆ อย่างในองค์กร ช่วยทำให้อัตโนมัติ ในการศึกษาของโลกอนาคตอาจมาในรูปแบบ ของการผสมผสาน AI จะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการเรียนรู้ของแต่ละคน โดยตัวระบบจะมีการเขียนให้เฉพาะทางเพื่อปรับให้ เหมาะกับนักเรียนแต่ละคน และมีครูผู้สอนเป็นคนคอยให้คำแนะนำเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งนั้นมากขึ้น

ในบริบทของประเทศไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการศึกษาและพัฒนาการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง และประสบความสำเร็จหลายด้าน แต่มีอีกหลายด้านที่ยังเป็นปัญหาจุดอ่อนหรือช่องว่างที่ต้องเร่งแก้ไขและได้รับการ พัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป อาทิเช่น มาตรฐานการศึกษา ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ค่านิยมต่อการศึกษา หลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคต การเรียนที่ไม่ตอบโจทย์ ความต้องการของตนเองและตลาดแรงงาน สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบของแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างทางเลือกในการศึกษา เช่น การเรียนผ่านพ็อดคาสต์ (Podcast) การศึกษาโฮมสคูล (Home School) การออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Personalized Learning) การใช้เทคโนโลยีโลกเสมือนจริง (Virtual Reality) เป็นต้น *(สำนักนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ร่วมกับศูนย์วิจัยอนาคตศึกษาฟิวเจอร์เทลส์ แล็บ รายงานเรื่อง อนาคตของการเรียนรู้ ออนไลน์ <https://nia.or.th/pdf/books/Future%20of%20LEARNING.pdf>)* การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ การรับรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ การศึกษา คือการฝึกฝนผ่านการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในสภาพแวดล้อม ที่เทียบเท่ากับโรงเรียน การพัฒนาให้ประเทศไทยมีระบบและสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันที่มีวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งสำคัญที่สุดคือการพัฒนาระบบการศึกษาไทยและสังคม แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่ไปพร้อมกัน ประเทศไทยมีการพัฒนาการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 อาทิ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ กับประเทศต่างๆ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ การจัดการศึกษาของประเทศไทยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองความต้องการ ของตลาดแรงงานที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนารูปแบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ไม่ได้กำหนด เฉพาะในสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่บุคคลทั่วไปหรือคนทำงานสามารถเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับระบบการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาในระบบการศึกษา เช่น การสร้างแรงกระตุ้นให้เกิด การเรียนรู้ การสร้างวินัยจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง พัฒนาทักษะพื้นฐานให้ทันสมัย โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ได้จากทุกที่ผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น บทความ หนังสือ E-Learning การฟัง Podcast การดู YouTube การทำแบบทดสอบ

1.4 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่มีผลต่อการปรับตัวของประเทศไทยส่งผลให้เกิดความต้องการ กำลังคนในรูปแบบใหม่ที่มีทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลก รวมถึงกำลังคนที่มีทักษะและความรู้ ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวรองรับความต้องการของตลาดงาน ดังนั้น ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ จึงต้องคำนึงถึงและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว การเรียนจากระบบการศึกษาเพียงครั้งเดียว เพื่อใช้งานตลอดชีวิตจึงไม่เพียงพอที่จะตอบโจทย์วิถีชีวิตใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบชีวิตสามช่วงไปสู่รูปแบบวิถีชีวิต

แบบหลายช่วง ส่งผลให้คนต้องทำงานหลายอาชีพ รวมถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องการระบบส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เอื้อให้คนได้พัฒนาทักษะให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์และแผนระดับชาติที่สำคัญหลายฉบับได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นหนึ่งในทิศทางการพัฒนาและส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็ก เยาวชน นักศึกษา ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ โดยแต่ละกลุ่มมีบริบท การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (1) การเรียนรู้ในระบบที่อยู่ในสถาบันการศึกษาหรือการฝึกอบรมและนำไปสู่คุณวุฒิทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับ (2) การเรียนรู้นอกระบบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เหมือนการเรียนในระบบ แต่ไม่ได้นำไปสู่การให้คุณวุฒิ และ (3) การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยที่ผู้เรียนรู้อาจไม่ได้ตระหนักถึงการสร้างความรู้และทักษะจากการเรียนรู้ดังกล่าว

1.5 ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระบบการศึกษามีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ระบบส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีความสำคัญที่เอื้อให้คนได้พัฒนาทักษะอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายเศรษฐกิจ การคลัง แรงงาน เพื่อตอบโจทย์การเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังสัมพันธ์กับการลดระดับความเหลื่อมล้ำและความยากจนของสังคม (กลุ่มยุทธศาสตร์กำลังคนในระบบ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ รายงานการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรองรับการพลิกโฉมฉับพลันและวิกฤตการณ์โลก ออนไลน์) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนโดยรวม การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 Roadmap กระทรวงศึกษาธิการ)

1.6 ระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีการบูรณาการทำงานร่วมกันจากหลายภาคส่วน อาทิ เช่น (1) หน่วยงานภาครัฐจัดทำมาตรการส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ ควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ (2) ภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากำลังคน อาทิ การร่วมออกแบบหลักสูตร การแบ่งปันเครื่องมืออุปกรณ์หรือพื้นที่สำหรับการฝึกอบรม หรือร่วมจัดการศึกษาและฝึกอบรม ตามศักยภาพและความพร้อม (3) หน่วยงานจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ ตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกกลุ่มมากขึ้น ใช้นวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้น ส่งเสริมการฝึกอบรมที่ตอบสนองความต้องการของประชากรวัยทำงาน ส่งเสริมให้การเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา นอกเหนือจากการเข้าเรียนในชั้นเรียน เน้นกระจายโอกาสการเข้าถึงการศึกษา และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (4) ภาคภาคีเครือข่าย เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในแต่ละพื้นที่ และการสะท้อนความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มและบริบทพื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ กับผู้ที่ต้องการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่ มีความทันสมัย และมีหลักการทางวิชาการมาสนับสนุนผ่านการบริหารจัดการองค์ความรู้ ที่เป็นระบบมากขึ้น (กลุ่มยุทธศาสตร์กำลังคนในระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ รายงานการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรองรับการพลิกโฉมฉับพลันและวิกฤตการณ์โลก ออนไลน์)

ส่วนที่ 2

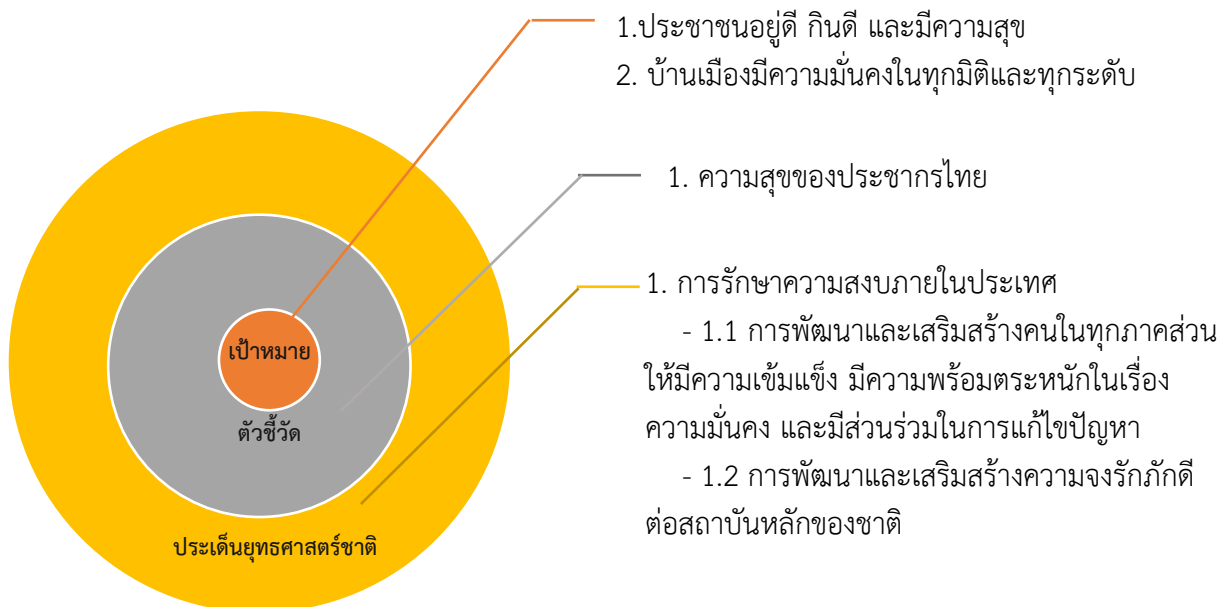
ทิศทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้นำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มาเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อใช้กำหนดเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

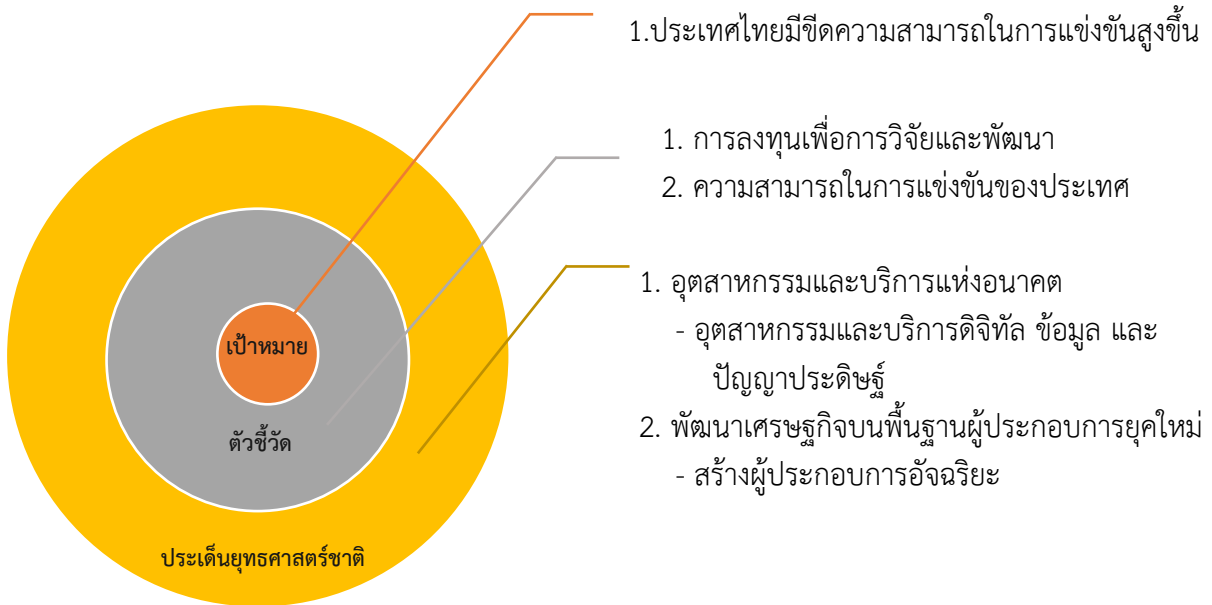
2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

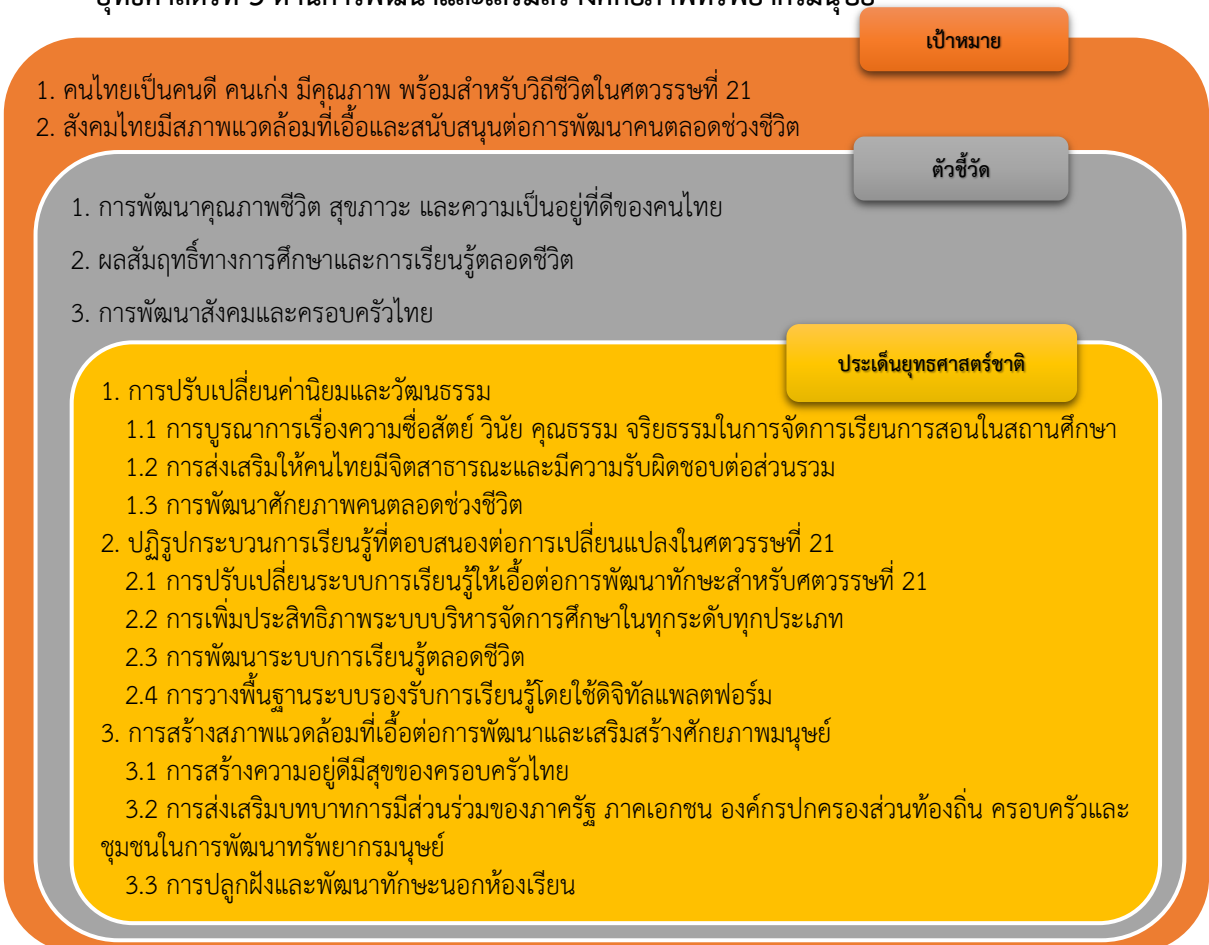
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง

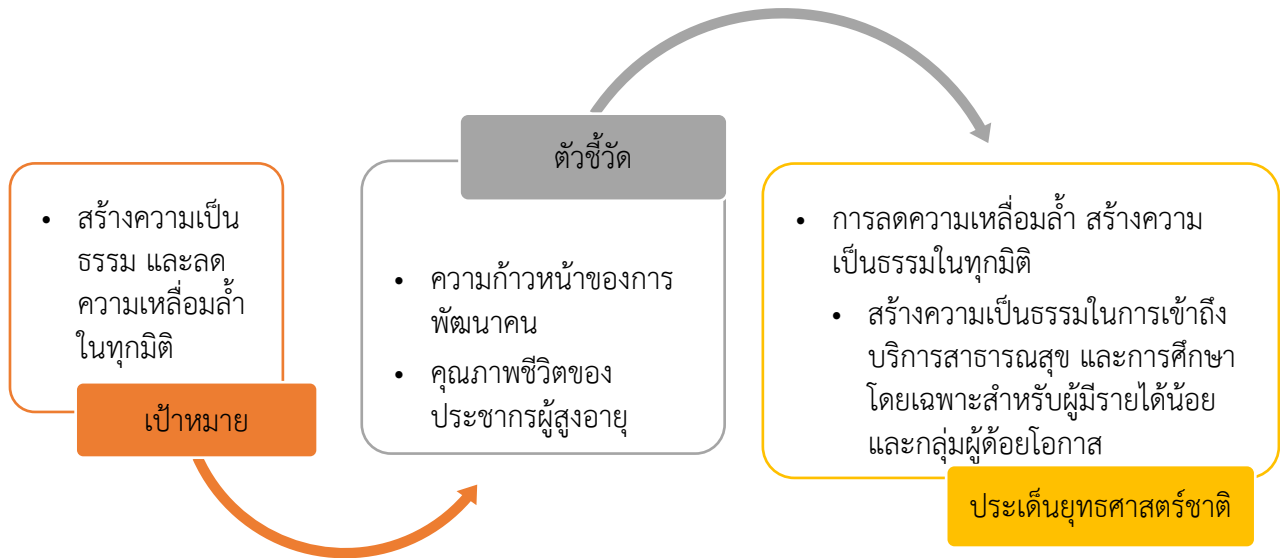
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล

การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4.6 ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

4.6.1 ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1. ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
2. ภาครัฐมีขนาดเล็กกระทัดรัด พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
3. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ
2. ประสิทธิภาพของการบริหารภาครัฐ
3. ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัด

1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และการให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
2. ภาครัฐมีขนาดเล็กกระทัดรัด เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
3. ภาครัฐมีความทันสมัย
4. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

ประเด็น (01) ความมั่นคง

แผนย่อยที่ 1 การรักษาความสงบภายในประเทศ

แนวทางการพัฒนา

- 1) การเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (ในด้านความมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย รู้สิทธิและหน้าที่รักชาติ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคง)
- 2) มีงาน มีอาชีพ และรายได้ ลดรายจ่ายในครอบครัว
- 3) สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ วัฒนธรรมเสริมสร้างความรักและความภูมิใจในความเป็นคนไทยและชาติไทย ผ่านทางกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ

แผนย่อยที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

แนวทางการพัฒนา

- 1) สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน
- 2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรและเทคโนโลยีให้ทันสมัยพร้อมรองรับสถานการณ์ทุกรูปแบบ

ประเด็น (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

แผนย่อย 3.1 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี แนวทางการพัฒนา

1) บูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ในการจัดการเรียนการสอนในและนอกสถานศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนตามพระราชดำริ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา จัดให้มีการเรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

แผนย่อย : การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชากรแต่ละช่วงวัย รวมถึงการให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม

2) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน สร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของประชากรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการและสร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

3) ส่งเสริมกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพ และการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต เพื่อเสริมและสร้างศักยภาพของการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามพันธกิจของแต่ละหน่วยงานให้มีความเข้มแข็งและตอบโจทย์ประเทศ

แผนย่อย : การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

แนวทางการพัฒนา

1) จัดให้มีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในกาแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

2) จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้เกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยผ่านการออกแบบการเรียนรู้ที่มีครูคอยเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการได้กับเด็กทุกกลุ่ม

3) จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน

4) จัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การบ่มเพาะการเป็นนักคิด นักนวัตกรรม และการเป็นผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกันและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

5) จัดให้มีกลไกส่งเสริมและสนับสนุนบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนภูมิคุ้มกันด้านต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น

แผนย่อย : การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัย สมรรถนะทางกาย ลักษณะงาน และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มวัย

2) ส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้

แผนย่อย : การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

แนวทางการพัฒนา

1) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 มีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหาและทักษะแบบใหม่ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง โดยเน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะชีวิต และสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการประกอบอาชีพได้จริง และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยึดติดกับตัวสื่อเลือกประกอบเนื้อหาได้เอง ค้นหา แก้ไข จัดบันทึกได้ เก็บประวัติการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีระบบการประเมินผล การเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง โดยผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

2) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท (1) ปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการสร้าง ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ตั้งแต่ระดับบนสุดลงไปจนถึงระดับโรงเรียน รวมถึงมีโครงสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบที่เหมาะสม (3) ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาที่เน้นสายอาชีพมากขึ้น มีการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะภาษาที่ 3 ทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ อย่างคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (4) เพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ส่งเสริมภาคประชาสังคมปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น โดยระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (5) ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ (6) ส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (1) จัดให้มีระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น (2) มีมาตรการจูงใจและส่งเสริมสนับสนุนให้คนใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง รวมถึงการยกระดับทักษะวิชาชีพ (3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ชุมชนให้เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (4) พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา ในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และ (5) พัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

4) สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (3) จัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้านในสถานศึกษา และสำหรับประชาชน

ประเด็น (15) พลังทางสังคม

แผนย่อย : การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก

แนวทางการพัฒนา

1) ภาครัฐสนับสนุนผู้ประกอบการในการสร้างงานให้ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ตลอดชีพ และพัฒนาทักษะตามความต้องการของผู้สูงอายุ จัดให้มีการศึกษาหรือจัดทำรูปแบบการขยายการทำงานของผู้สูงอายุในหลากหลายรูปแบบ

2) การพัฒนาทักษะและศักยภาพผู้สูงอายุและภาคส่วนต่าง ๆ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้สูงอายุ ในการปกป้องตนเองจากภัยรอบด้าน ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ในลักษณะโปรแกรมเอนกประสงค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และพัฒนาเครื่องมือ/กลไก/ระบบสารสนเทศ การจัดการศึกษา/กิจกรรมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย

3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพทุกกลุ่มวัย โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ ให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกช่วงวัย ให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เกิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน

แผนย่อย : การยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย โดยปรับปรุงกลไกและพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ ของภาครัฐให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนทุกภาคส่วน ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคตสร้างความรู้ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาและ/หรือการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบ

ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

แผนย่อย : การพัฒนาบริการประชาชน

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการให้บริการภาครัฐผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ มีความรวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย ลดข้อจำกัดทางกายภาพ เวลา พื้นที่และตรวจสอบได้ ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล เพื่อให้บริการภาครัฐเป็นไปอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ โปร่งใส มีธรรมาภิบาล เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ปรับวิธีการทำงาน จาก “การทำงานตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด” เป็น “การให้บริการที่ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ” ปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบริการภาครัฐที่มีคุณค่า และได้มาตรฐานสากล โดยเปลี่ยนจากการทำงานด้วยมือ เป็นการทำงานบนระบบดิจิทัลทั้งหมด เชื่อมโยงและบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน มีการพัฒนาบริการเดิมและสร้างบริการใหม่ที่เป็นพลวัตสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์และขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชน ภาครัฐกิจและผู้ให้บริการ

แผนย่อย : การปรับสมดุลภาครัฐ

แนวทางการพัฒนา

เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม

แผนย่อย : การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง” สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนและทันการเปลี่ยนแปลง โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลการพัฒนาให้มีการนำข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการพัฒนานโยบาย การตัดสินใจ การบริหารจัดการ การให้บริการ และการพัฒนานวัตกรรมภาครัฐ รวมถึงการเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลระหว่างองค์กรทั้งภายในและภายนอกภาครัฐแบบอัตโนมัติ

2) กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง นำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ มีการพัฒนาข้อมูลเปิดภาครัฐให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง แบ่งปัน และใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและสะดวก

3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การและออกแบบระบบการบริหารงานใหม่ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ ทันสมัย

ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนย่อย : การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แนวทางการพัฒนา

1) ปลูกและปลูกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัย ทุกระดับ มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” โดยการ “ปลูก” และ “ปลุก” ให้ความสำคัญกับการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการส่งเสริมวัฒนธรรมสุจริตผ่านหลักสูตรการศึกษา ภาคบังคับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา สร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนผ่านการพัฒนาหลักสูตร เครื่องมือ

แนวทางการร่วมมือที่มีความเหมาะสมกับแต่ละช่วงอายุ ตลอดจนการใช้นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพและให้เท่าทันกับสถานการณ์

2) ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดปราศจาก พฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต เป็นภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

3) สนับสนุนกลไกและบูรณาการทำงานเพื่อป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะในระบบราชการ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนและพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานต่อไป

ประเด็น (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

แผนย่อย : การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านสังคม

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้ นวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศทุกกลุ่ม ตลอดทุกช่วงวัย (ปฐมวัย วัยเด็ก วัยเรียน วัยแรงงาน วัยสูงอายุ) เพื่อให้ประชาชนไทยมีทักษะ ความรู้ และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ โดยมีประเด็น การวิจัยที่สำคัญ อาทิ การพัฒนาคนให้มีวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และการเคารพสิทธิและความเท่าเทียม ในสังคม การพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การยกระดับคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา ครู หลักสูตรและกระบวนการสอน การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

2) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้ นวัตกรรมในการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้ อย่างสะดวกรวดเร็ว และโปร่งใส

2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมายระดับหมุดหมาย

1) คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม ฉบับสิ้นของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

2) กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถ สร้างงานอนาคต

3) ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์การพัฒนา

1) คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

1.2) พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาในระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัล และมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน ปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียน ให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต พัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนา ครูให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพในโรงเรียน ให้หลักเลี้ยงยาเสพติด การพนัน และมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครอง

สวัสดิภาพของผู้เรียนจากการถูกระงับโดยวิธีรุนแรงทั้งทางกาย วาจา และการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ การปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม

1.4) พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต วางแผนสำรวจข้อมูลและจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต

1.5) พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลเมืองมีคุณค่าของสังคม โดยพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลังของสังคมให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนต่างวัย และส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะทางดิจิทัล ทักษะทางธุรกิจ และการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม

2) การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

2.1) พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต เป้าหมายและสามารถสร้างงานอนาคต โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนบูรณาการและเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการศึกษาฝึกอบรมและร่วมจัดการระบบการเรียนรู้ที่เป็นระบบเปิด และเข้าถึงง่าย รวมทั้งพัฒนาและยกระดับระบบรองรับและสภาพแวดล้อมที่สามารถดึงดูดและเก็บรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพสูง ตามโลกสมัยใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถในงาน ทักษะในการใช้ชีวิต สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน และการใช้สิทธิ์ในการเข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐ

2.3) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้าง ออกแบบ และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด โดยการสร้างและพัฒนาทักษะองค์ความรู้รอบด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจยุคใหม่ รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ง่าย กระชับ และรวดเร็ว ตอบสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างของแต่ละบุคคลผ่านการเรียนรู้ในระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้วยเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นเรื่องง่าย

3) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.1) พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่ายทั้งพื้นที่กายภาพ และพื้นที่เสมือนจริง เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและแสดงศักยภาพอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างค่านิยมและพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างสื่อการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการสร้างสื่อที่ใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักเข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางการสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน รวมถึงสนับสนุนกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจให้เข้าถึงสื่อในราคาที่เข้าถึงได้ พัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภททั้งในระบบสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เพื่อสร้างความคล่องตัว และเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ กำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจัดให้มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้

เอกชนที่ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษา จัดทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยกำหนดเงื่อนไขการให้ใช้ผลิตภัณฑ์โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

3.2) พัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยจัดทำข้อมูลและส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้ ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับให้มีความเข้าใจ และมีสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีความต้องการที่ซับซ้อน

หมุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

กลยุทธ์การพัฒนา

1) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการภาครัฐที่ตอบโจทย์ สะดวก และประหยัด

1.2) ทบทวนกระบวนการทำงานของภาครัฐควบคู่กับพัฒนาการบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล แบบเบ็ดเสร็จ โดยปรับกระบวนการทำงานภาครัฐโดยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและให้มีการเชื่อมโยงการให้บริการระหว่างหน่วยงานให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการ โดยกำหนดเป้าหมายการบริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จในทุกบริการที่ภาครัฐ ยังต้องดำเนินการให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ระดับนโยบาย แผนงบประมาณ กำลังคน และการติดตามประเมินผลให้เป็นเอกภาพและมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน

3) การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาประเทศ

3.1) ปรับเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐทั้งหมดให้เป็นดิจิทัล โดยจัดทำข้อมูลของหน่วยงานอย่างบูรณาการ ให้เป็นดิจิทัลที่มีมาตรฐาน ถูกต้อง ปลอดภัย พร้อมใช้งาน มีการจัดเก็บที่ไม่ซ้ำซ้อน ไม่เป็นภาระกับผู้ให้ข้อมูล

3.2) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานภาครัฐเป็นดิจิทัล โดยออกแบบกระบวนการทำงานใหม่ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ตลอดกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล

4) การสร้างระบบบริหารภาครัฐที่ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนและพัฒนาบุคลากร ให้มีทักษะที่จำเป็น ในการให้บริการภาครัฐดิจิทัล และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มาตรการภาครัฐให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

4.1) ปรับระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐเพื่อดึงดูดและรักษาผู้มีศักยภาพมาขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงแผนกลยุทธ์องค์กรและกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ที่สามารถดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ ด้านดิจิทัลแบบองค์รวมตลอดจนพัฒนาทัศนคติ จริยธรรม องค์กรความรู้ และทักษะ พร้อมทั้งพัฒนาระบบ การประเมินผลบุคลากรภาครัฐที่สามารถส่งเสริมและสะท้อนศักยภาพในการร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายของประเทศ อย่างเป็นระบบทั้งในระดับองค์กร ระดับทีม และระดับบุคคล ตลอดจนระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ที่สามารถยกระดับการใช้ทรัพยากรบุคคลทุกคนให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

2.4 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570)

1. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ

กลยุทธ์หลักที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกระดับอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับทุกช่วงวัย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของคนในชาติอย่างสันติ และเคารพในความแตกต่างหลากหลาย บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 สร้างความตระหนักรู้ การเสริมสร้างทัศนคติ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานที่ทำงาน ให้บุคคลตระหนักและปกป้องถึงสิทธิของตนเอง รวมถึงเคารพและไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐในการจัดสรรทรัพยากร และการเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐบนพื้นฐานของความเสมอภาค ความเท่าเทียม และการไม่เลือกปฏิบัติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.10 ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานสังคมที่สำคัญในการวางรากฐานความมั่นคงของประเทศ โดยมุ่งเน้นแนวคิดการแบ่งปันและการทำประโยชน์เพื่อสังคม ส่วนรวม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายของคนในชาติ

5. การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์หลักที่ 2 การยกระดับการพัฒนาพื้นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างทั่วถึงผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบของรัฐและเอกชน การส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยควบคู่กับการใช้ภาษาที่หลากหลย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

8. การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

กลยุทธ์หลักที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้มีภูมิคุ้มกันและสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและลดความต้องการยาเสพติด

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 สร้างภูมิคุ้มกันระดับบุคคล ด้วยการเสริมสร้างทัศนคติและความรู้เท่าทันยาเสพติดทั้งการเสพและการค้า รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทั้งรูปแบบ เนื้อหา วิธีการ และช่องทางการสื่อสาร และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในทุกขั้นตอน

10. การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์

กลยุทธ์หลักที่ 1 การป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่กระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.5 ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งพัฒนาทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

เป้าหมาย

- 1) คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 2) คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- 3) คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 2) ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)
- 4) พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมาย

กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวทางการพัฒนา

ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานในแต่ละระดับการศึกษาตามระดับคุณวุฒิการศึกษา ผ่านระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

- 1) ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
- 2) คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

3) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

4) แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

5) ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

6) ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

7) ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย

2) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึง

3) สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4) พัฒนาระบบกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

5) พัฒนาค้นข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

6) พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

เป้าหมาย

1) ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

3) ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล

แนวทางการพัฒนา

1) เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

3) พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1) คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

2) หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

3) การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

2) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3) พัฒนางองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย

- 1) โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้
- 2) ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 3) ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่
- 4) กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

5) ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
- 4) ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
- 5) พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

2.6 เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

เป้าหมายหลักที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality education)

เป้าหมายย่อยที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนายั่งยืน รวมถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนายั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายที่ 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

ส่วนที่ 3

สถานการณ์การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

3.1 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

จำนวนผู้ผ่านหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ (หน่วย : คน)

กิจกรรมการศึกษา	จำนวนผู้รับบริการ		
	2563	2564	2565
ส่งเสริมการรู้หนังสือ	75,741	76,020	40,586

จากตารางจำนวนผู้ผ่านหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ พบว่า มีผู้ผ่านหลักสูตรมากที่สุด คือ ในปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 110.49 ของจำนวนผู้ลงทะเบียน รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2564 คิดเป็นร้อยละ 98.81 ของจำนวนผู้ลงทะเบียน และในปีการศึกษาที่มีผู้ผ่านหลักสูตรน้อยที่สุด คือ ปีการศึกษา 2565 คิดเป็นร้อยละ 70.17 ของจำนวนผู้ลงทะเบียน

จำนวนของผู้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วย : คน)

กิจกรรมการศึกษา	จำนวนผู้รับบริการ		
	2563	2564	2565
ระดับประถมศึกษา	12,233	12,636	18,844
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	81,268	75,220	119,588
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	119,387	110,518	153,745
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	403	623	551

จากตารางจำนวนของผู้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับประถมศึกษา (2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (4) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งมีผู้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 153,745 คน และมีผู้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยที่สุด คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 403 คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (N-Net)

ระดับประถมศึกษา

สาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา (หน่วย : ร้อยละ)					
	1/2563	2/2563	1/2564	2/2564	1/2565	2/2565
ทักษะการเรียนรู้	41.92	36.90	38.24	32.81	41.28	47.36
ความรู้พื้นฐาน	40.88	40.36	42.35	41.92	44.35	48.73
การประกอบอาชีพ	46.86	39.19	39.83	40.73	48.61	46.58
ทักษะการดำเนินชีวิต	49.53	41.73	43.65	41.53	46.15	48.47
การพัฒนาสังคม	47.99	43.47	48.66	39.87	42.24	44.00

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา ปีการศึกษา (หน่วย : ร้อยละ)					
	1/2563	2/2563	1/2564	2/2564	1/2565	2/2565
ทักษะการเรียนรู้	34.88	38.30	37.41	37.22	33.79	37.91
ความรู้พื้นฐาน	32.30	33.30	33.67	34.80	38.54	35.77
การประกอบอาชีพ	38.02	38.07	36.47	38.79	38.15	43.93
ทักษะการดำเนินชีวิต	45.92	43.30	39.78	43.39	40.09	46.75
การพัฒนาสังคม	40.44	35.74	37.81	30.54	40.74	35.64

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา ปีการศึกษา (หน่วย : ร้อยละ)					
	1/2563	2/2563	1/2564	2/2564	1/2565	2/2565
ทักษะการเรียนรู้	35.66	29.02	27.75	33.52	30.77	28.09
ความรู้พื้นฐาน	26.61	31.53	27.37	30.91	32.49	34.67
การประกอบอาชีพ	38.95	38.12	36.64	32.95	35.01	39.36
ทักษะการดำเนินชีวิต	39.70	28.95	32.26	35.85	44.33	40.08
การพัฒนาสังคม	40.19	29.16	30.08	29.17	41.86	28.96

จากตารางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (N-Net) จำแนกตามรายสาระวิชาและระดับการศึกษา ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N - NET) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.03 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.37 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N - NET) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.95 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N - NET) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.89 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.82 ของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 สาระ

จำนวนของผู้ผ่านหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง (หน่วย : คน)

กิจกรรมการศึกษา	2563		2564		2565	
	ลงทะเบียน	ผ่าน	ลงทะเบียน	ผ่าน	ลงทะเบียน	ผ่าน
การส่งเสริมการรู้หนังสือ	68,547	75,741	76,931	76,020	57,839	40,586
การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	400,110	646,997	584,936	584,936	415,540	414,501
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	312,070	356,075	282,112	281,806	77,326	77,241
การศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน	223,954	317,809	242,592	241,635	101,175	100,556

กิจกรรมการศึกษา	2563		2564		2565	
	ลงทะเบียน	ผ่าน	ลงทะเบียน	ผ่าน	ลงทะเบียน	ผ่าน
กระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	116,536	184,345	146,166	145,887	61,238	60,153
การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.)	33,274	66,822	76,931	76,020	34,246	33,559
โครงการตามพระราชดำริ (ฝัน)	14,364	14,186	11,679	11,679	15,063	15,063

จากตารางจำนวนของผู้ผ่านหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ของทุกกิจกรรมการศึกษามีผู้ลงทะเบียนมากที่สุด ในปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 142 ต่อผู้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2564 คิดเป็นร้อยละ 100 ต่อผู้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง และน้อยที่สุด คือ ปีการศึกษา 2565 คิดเป็นร้อยละ 97 ต่อผู้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

จำนวนผู้เข้ารับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย (หน่วย : คน)

กิจกรรมการศึกษา	จำนวนผู้รับบริการ		
	2563	2564	2565
ด้านวิทยาศาสตร์	4,779,019	5,223,986	4,431,203
ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา	10,110,710	8,610,824	9,331,533
ด้านบริการส่งเสริมการอ่าน	11,327,847	17,989,136	9,322,717

จากตารางจำนวนผู้เข้ารับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า มีผู้เข้ารับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีการศึกษา 2563 มากที่สุด จำนวน 24,922,920 คน รองลงมา คือ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 23,085,453 คน และในปีการศึกษา 2564 มีผู้เข้ารับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย น้อยที่สุด จำนวน 12,368,652 คน

3.2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก (การประเมิน SAR) จำนวน 782 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.62 ของสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งมีรูปแบบการประเมิน 2 ระยะ คือ การประเมินและ วิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม หรือการตรวจสอบหลักฐาน มาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถจำแนกตามรายมาตรฐาน ได้ดังตาราง

มาตรฐาน	ระดับคุณภาพ					
	ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
1.1 คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	759	97.06	21	2.69	2	0.26
1.2 คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	757	96.80	24	3.07	1	0.13
1.3 คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	773	98.85	9	1.15	0	0.00
มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง						
2.1 คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	769	98.34	11	1.41	2	0.26
2.2 คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง	753	96.29	28	3.58	1	0.13
2.3 คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	777	99.36	5	0.64	0	0.00
มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย						
3.1 คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย	712	91.05	63	8.06	7	0.90
3.2 คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	753	96.29	29	3.71	0	0.00
3.3 คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	775	99.10	6	0.77	1	0.13

จากการวิเคราะห์ พบว่า 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ ดี เนื่องจากมีการระบุเป้าหมาย วิธีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดมีการนำผลประเมินคุณภาพผู้เรียนไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้รายปีครบทุก รายวิชา ทุกระดับการศึกษา มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ หรือแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบทั้งการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาหรือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ โดยมีการนำแผนฯ ไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และมีการประเมิน และสรุปผลการดำเนินงาน จนนำผลการประเมินฯ ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขในปีงบประมาณต่อไป ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ

3.3 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

ประเภทงบประมาณ	การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแยกตามปีงบประมาณ (บาท)		
	2563	2564	2565
1. การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	2,430,717,999	1,490,539,903	2,728,548,645
2. การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง	226,421,900	210,098,690	70,529,057
- การส่งเสริมการรู้หนังสือ	37,700,850	31,373,650	8,145,500
- การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	35,888,050	33,202,340	7,249,025
- การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	89,581,600	82,784,800	32,995,332
- การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	46,614,400	43,202,400	15,137,200
- การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	16,637,000	19,535,500	7,002,000
3. การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตามอัยาศัย	579,710,575	552,742,071	469,350,696
4. การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงสร้าง พื้นฐานด้านการศึกษา (งบลงทุน)			
- ผลผลิตที่ 4 ผู้รับบริการการศึกษานอกระบบ	138,986,700	39,644,300	53,591,300
- ครูภัณฑ์	53,564,000	10,841,300	13,663,000
- สิ่งก่อสร้าง	85,422,700	28,803,000	39,928,300
- ผลผลิตที่ 5 ผู้รับบริการการศึกษาตามอัยาศัย	201,958,200	205,105,400	257,969,400
- ครูภัณฑ์	91,082,400	123,049,400	106,516,000
- สิ่งก่อสร้าง	110,875,800	205,105,400	151,453,400

3.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

สภาพแวดล้อมของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

การวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อม ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้เทคนิค SWOT Analysis ที่ประกอบด้วย 4 M's (Man Money Method and Material) และ PESTEL Politics (การเมืองการปกครอง) Economic (ระบบเศรษฐกิจ) Socio-culture (สังคม-วัฒนธรรม) Technology (เทคโนโลยี) Environment (สภาพแวดล้อม) และ Law (กฎหมายที่เกี่ยวข้อง) โดยผลการวิเคราะห์ที่กล่าวโดยสรุป ดังนี้

ปัจจัยภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน)

ด้านผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเชิงนโยบายทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นเอกภาพ ในส่วนด้านบุคลากรในสังกัดมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่หลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แต่พบว่าจำนวนอัตรากำลังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึง แต่การจัดสรรงบประมาณดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษา

นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ และยังพบปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบ อาทิ เกณฑ์การเทียบโอนของสถานศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ คู่มือการจัดการกิจกรรมขาดความชัดเจน ขาดการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ

ปัจจัยภายนอก (โอกาสและอุปสรรค)

ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการขับเคลื่อนตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อการทำงานเชิงรุก

สภาพแวดล้อมที่ต้องเผชิญในอนาคต

ประเทศไทยในเชิงสังคมมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่สำคัญมากขึ้นในอนาคต ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งนับว่าเป็นความเสี่ยงและความท้าทายสำคัญสำหรับนานาประเทศ ประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาจำนวนไม่น้อยต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากโครงสร้างประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเป็นความเสี่ยงจากการขาดแคลนแรงงานและภาระด้านงบประมาณที่สูงขึ้น รวมทั้งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แต่ในขณะเดียวกันได้รับโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถตอบโจทย์สังคมสูงวัยหลากหลายขึ้น และเป็นความท้าทายต่อการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยให้ดีขึ้น จากวิวัฒนาการและปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาและการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการตอบโจทย์การดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ ขณะเดียวกัน แนวโน้มของการย้ายถิ่นฐานของประชากรที่เพิ่มขึ้นจากการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจและความกดดันภายในประเทศ จะส่งผลกระทบต่อการผสมผสานทางวัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ทางสังคม นอกจากนี้ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ของคนจะเปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลมาจากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ดังนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้าใจถึงการผสมผสานและการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเพิ่มทักษะหลากหลายและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จะเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกเทคโนโลยีและไร้พรมแดน นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยจากภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของคน แต่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังขาดทัศนคติที่พึงประสงค์ เมื่อประกอบกับบริการทางสังคมที่มีคุณภาพยังไม่สามารถกระจายไปได้ครอบคลุมทั่วถึง จึงติดกับดักทักษะระดับต่ำและรายได้ต่ำทำให้สังคมไทยจึงมีความลักลั่นระหว่างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีกับความก้าวหน้าทางคุณภาพของสังคม การเลื่อนไหลและผสมผสานทางสังคมและวัฒนธรรมขาดการกลั่นกรองและภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม จึงต้องเร่งพัฒนาการเรียนรู้ให้ประชาชนมีจิตสาธารณะและรับผิดชอบต่อสังคม การคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ความกระตือรือร้น และขยัน เป็นต้น

ส่วนที่ 4

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลัก และประเด็นขับเคลื่อน ของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570

4.1 ความสำคัญของแผนส่งเสริมการเรียนรู้

สืบเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2566 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา ๕ การส่งเสริมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคล ให้มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจ และตระหนักในคุณค่าของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทัน พัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือ ปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัด หรือความจำเป็น

มาตรา ๖ ให้กรมมีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (๒) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง
- (๓) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

นอกจากการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง กรมอาจจัดส่งเสริม และ สนับสนุน การเรียนรู้ในรูปแบบอื่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ ทั้งนี้ ตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด ประกาศดังกล่าว ให้ระบุเป้าหมาย แนวทาง และวิธีการไว้ด้วย

การจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้คำนึงถึงความหลากหลาย และความต้องการของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึง แหล่งเรียนรู้ ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

มาตรา ๑๖ ให้กรมมีหน้าที่รับผิดชอบการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตามมาตรา ๖ และตามที่มีกฎหมายอื่นกำหนด รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๒) จัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งร่วมกับ ภาครีหรือข่ายในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ ในทุกจังหวัดให้มีสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการ ของคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด เพื่อกำกับ ดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล และศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ ทั้งในด้านวิชาการ เทคโนโลยีที่จำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ การบริหารงาน

และการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมตลอดทั้งการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรม บริบทของท้องถิ่นและแผนการศึกษาแห่งชาติ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิบดี มอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ ในการประสาน สนับสนุน และร่วมมือ หรือมอบหมายให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือ เป็นผู้ดำเนินการส่งเสริม การเรียนรู้ได้

ในการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัดตามวรรคหนึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของภาคีเครือข่ายประกอบด้วย และเมื่อจัดทำร่างแผนการส่งเสริมการเรียนรู้แล้วเสร็จให้เสนอคณะกรรมการส่งเสริม การเรียนรู้จังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและใช้บังคับต่อไป

จากสาระสำคัญดังกล่าว แผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570 จึงเปรียบเสมือนเป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยกรมมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะมุ่งให้ประชาชน ทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึง แหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อม ความสามารถ ความเหมาะสม และความต้องการ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง ของสังคมไทยและสังคมโลกยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม และเป็นกรอบในการจัดทำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ ของหน่วยจัดการเรียนรู้ในทุกระดับต่อไป

4.2 หลักการของแผนส่งเสริมการเรียนรู้

แนวคิดของการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570 ยึดหลักการดังนี้

1. โอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (Opportunity)

ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มด้อย พลาด และขาดโอกาส และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนา ตามความพร้อม ความสามารถ ความเหมาะสม และความต้องการ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีสมรรถนะเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันจะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ แผนส่งเสริมการเรียนรู้ต้องกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม ทั่วถึง และเท่าเทียม

2. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ (Quality)

การส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประชาชนทุกคนได้พัฒนาตามความพร้อม ความสามารถ ความเหมาะสม และความ ต้องการ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นั้น การพัฒนาคุณภาพองค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งด้านหลักสูตร รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม บุคลากร และหน่วยจัดการเรียนรู้ จะต้องมี การกำหนดแนวทาง มาตรฐาน และหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

3. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (Efficiency)

พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการจัดให้มีระบบการจัดสรรและใช้ทรัพยากร ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ เทคโนโลยี นวัตกรรม และบุคลากร รวมทั้งมีระบบบริหารจัดการที่เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับประชาชน

4. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Participation)

การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน กลไกสำคัญประการหนึ่ง คือการอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งการเรียนรู้ ประเภทต่าง ๆ ที่สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล ดังนั้นแผนส่งเสริม การเรียนรู้ ต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้

4.3 คำนิยาม

“การเรียนรู้” หมายถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิ ตามระดับ หรือการเรียนรู้รูปแบบอื่น ที่ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“หน่วยจัดการเรียนรู้” หมายถึง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ/เขต ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล/แขวง ศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ ศูนย์หรือสถาบันการเรียนรู้เฉพาะด้านหรือเฉพาะกิจการ หรือหน่วยจัดการเรียนรู้ที่เรียกชื่อ อย่างเป็นทางการทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“หน่วยงาน” หมายถึง กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากอง สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึง สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด

“บุคลากรในสังกัด” หมายถึง บุคลากรสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“ประชาชน” หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทย และ บุคคลที่มีสัญชาติอื่นหรือไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

“ผู้รับบริการ” หมายถึง ประชาชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้

“สถานศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“ภาคีเครือข่าย” หมายถึง หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน องค์กรระหว่าง ประเทศ ชุมชน ครอบครัวยุ สถาบันศาสนา และบุคคลอื่นใด ที่ประสงค์จะจัด ร่วมจัด ส่งเสริม หรือสนับสนุนการดำเนินงาน ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้หรือสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“สถาบันพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้” หมายถึง สถาบันพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“ทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่” หมายถึง ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะ การเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงทักษะทางสังคม/พฤติกรรม (Soft Skills) อาทิ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการปรับตัว การยอมรับความแตกต่าง และการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.4 วิสัยทัศน์

ประชาชนมีทักษะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย พร้อมเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลายและมีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม
- 2) ผลิตและพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับประชาชนทุกช่วงวัย สอดคล้องกับสภาพการณ์การพัฒนาของประเทศและของโลก
- 3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้
- 4) พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมายหลัก

- 1) ประชาชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลายและมีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม
- 2) หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับประชาชนทุกช่วงวัย และสอดคล้องกับสภาพการณ์การพัฒนาของประเทศและของโลก
- 3) ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
- 4) ภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้

ประเด็นขับเคลื่อน

- 1) เพิ่มและกระจายโอกาสในการการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
- 2) พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
- 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 5) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ส่วนที่ 5

รายละเอียดประเด็นการขับเคลื่อน เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางขับเคลื่อน

ประเด็นที่ 1 เพิ่มและกระจายโอกาสในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง

เป้าหมายตามประเด็น

- 1) ประชาชนสามารถเรียนรู้จากหน่วยจัดการเรียนรู้ ตามความสนใจและวิถีชีวิตได้อย่างเสมอภาค และทั่วถึง
- 2) ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์ทุกประเภท โดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนผู้รับบริการจากหน่วยจัดการเรียนรู้แยกตามประเภทการเรียนรู้
- 2) จำนวนผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์

แนวทางการขับเคลื่อน

- 1) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

วัยเรียน/วัยรุ่น

- พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

- พัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ

- พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาในระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัล และมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน

วัยแรงงาน

- พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต วางแผนสำรวจข้อมูลและจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต

วัยสูงอายุ

- ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาทักษะ และศักยภาพตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผ่านเครื่องมือ/กลไก/ระบบสารสนเทศ การจัดการศึกษา/กิจกรรม ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย

2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่ชายแดน/ชายขอบ ห่างไกลทุรกันดาร และพื้นที่เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้) ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม อัตลักษณ์ และความต้องการของชุมชน

3) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการช่วยเหลือให้คนพิการ หรือบุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้โดยสะดวก และทั่วถึง

4) ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายวัยเรียนที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ หรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษา ในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการ ให้ได้รับคุณวุฒิตระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลายในทุกจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ทุกเวลา ทั้งพื้นที่กายภาพ และพื้นที่เสมือนจริง

6) จัดทำระบบคูปองเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งประสานความร่วมมือภาคส่วนต่าง ๆ ในการให้เชื่อมโยงการให้บริการแหล่งเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบคูปองเพื่อการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

เป้าหมายตามประเด็น

1) หน่วยจัดการเรียนรู้มีหลักสูตร/โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และสอดคล้องกับสภาพบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน

2) บุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง เป็น “ผู้อำนวยการเรียนรู้” สามารถจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) หน่วยจัดการเรียนรู้และมีความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1) ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการเรียนรู้

2) ร้อยละของบุคลากรในสังกัดที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการขับเคลื่อน

1) ผลิตและพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศและของโลก เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพ ความต้องการ และความถนัดของประชาชนทุกช่วงวัย อาทิ สื่อที่ใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลัก เข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางการสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน นิทรรศการที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของประชาชน

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่หน่วยงานอื่นจัดทำไว้มาใช้ประโยชน์

3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถ และระดับของผู้เรียน

4) ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการให้บริการที่มีคุณภาพ

5) พัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ให้มีมาตรฐาน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ และพัฒนาระบบสะสมความรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภท สร้างความคล่องตัว และเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อประโยชน์ในการรับรองคุณวุฒิ หรือการประกอบอาชีพต่อไป

6) พัฒนารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผู้เรียนที่มีความหลากหลายตามสภาพจริง มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถวัดและประเมินได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต

7) ส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เป็นรายบุคคลหรือชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ และประชาชนทั่วไป ให้สามารถวางเส้นทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้

8) พัฒนาสมรรถนะบุคลากรในหน่วยจัดการเรียนรู้ และเครือข่ายให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ มืออาชีพ มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีและประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

9) ส่งเสริมและสนับสนุนความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ อาคาร สิ่งก่อสร้าง และระบบ สาธารณูปโภค ให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้มีมาตรฐานที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัด และให้บริการการเรียนรู้

10) จัดทำเกณฑ์ ประเมินผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของหน่วยจัดการเรียนรู้ หรือภาคีเครือข่าย

ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

เป้าหมายตามประเด็น

1) หน่วยจัดการเรียนรู้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและทันต่อ โลกยุคใหม่

2) ระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษารอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และระบบ เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น เพื่อประโยชน์ในการจัดและให้บริการการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

- 1) ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
- 2) ระดับความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษา
- 3) มีดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการขับเคลื่อน

1) จัดทำแผนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ครุภัณฑ์ บุคลากร และการปฏิบัติงาน

2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย ประชาชนสามารถ เข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ รวมทั้งช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลที่มีรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบันและสอดคล้อง กับความต้องการของสังคม โดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน มีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัย การจัดทำแผน เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางในการใช้เทคโนโลยี ในการจัดการความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้

5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษา และระบบเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น เพื่อประโยชน์ในการจัดและให้บริการการเรียนรู้ การวางแผน การบริหารจัดการ การติดตาม ประเมิน และรายงานผล ให้มีมาตรฐานที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรงกับความต้องการในการใช้งานที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเป็นระบบ

6) จัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์ม และพัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

7) จัดและสนับสนุนหน่วยจัดการเรียนรู้ ให้มีความพร้อมเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ เนื้อหา และวิชาการ เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกพื้นที่

ประเด็นที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายตามประเด็น

1) ระบบบริหารจัดการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพ การจัดการเรียนรู้

2) บุคลากรในสังกัดทุกประเภททุกระดับได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ ตามมาตรฐานตำแหน่ง รวมทั้ง บทบาทภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย

3) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รองรับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบท ของสภาพสังคม

4) ระบบติดตาม นิเทศ ประเมินผล สรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)
2) ร้อยละของบุคลากรในสังกัดที่ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้ ทักษะ ตามมาตรฐานตำแหน่ง
3) จำนวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการปรับปรุงให้รองรับการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับ บริบทของสังคม

4) ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่รายงานผลการปฏิบัติงานได้ตามห้วงเวลาที่กำหนด

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้ มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และโปร่งใส

3) จัดทำแพลตฟอร์มกลางด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนา การให้บริการผ่านการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีความรวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายและข้อจำกัดทางกายภาพ เวลา พื้นที่ และตรวจสอบได้ ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล เพื่อให้บริการเป็นไปอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์สูงสุด

4) วิเคราะห์และจัดทำแผนอัตรากำลังที่มีความเหมาะสมตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจของหน่วยจัด การเรียนรู้

5) พัฒนาบุคลากรในสังกัดทุกระดับทุกประเภท ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง ให้ตรงกับสายงานหรือความชำนาญ อย่างต่อเนื่อง

6) วิเคราะห์ วิจัย ปรับปรุงกฎ ระเบียบต่างๆ ที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เอื้อ ต่อการบริหารจัดการ อาทิ ระเบียบเกี่ยวกับค่าบริการของแหล่งเรียนรู้ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ระเบียบ การเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7) จัดทำระบบการติดตาม นิเทศ ประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งสร้าง ความเข้าใจให้กับบุคลากรในสังกัดเกี่ยวกับการติดตาม นิเทศ ประเมินผล สรุปและรายงานผล

ประเด็นที่ 5 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมายตามประเด็น

ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ
- 2) จำนวนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย
- 3) จำนวนโครงการความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่าย และสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ ให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัดและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อาทิ มาตรการจูงใจด้านภาษี กองทุนส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่งเรียนรู้ และสิทธิประโยชน์อื่นๆ
- 2) สนับสนุนความร่วมมือในการสร้างมาตรการส่งเสริมภาคเอกชนเพื่อการลงทุนด้านการศึกษา และการเรียนรู้ ในรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnerships : PPP)
- 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้กับองค์กรหรือหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศโดยเน้นการทำงานในลักษณะบูรณาการ หรือการวิจัยและพัฒนา
- 4) ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนชุมชนในการปลูกฝังและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนให้ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
- 5) เชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างภาคี ที่เกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองของประชาชนในตลอดช่วงชีวิต
- 6) ส่งเสริมภาคประชาสังคมปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต
- 7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ชำนาญการในภูมิภาคท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570

ตัวชี้วัดรายประเด็น	ค่าเป้าหมายในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)				
	2566	2567	2568	2569	2570
ประเด็นที่ 1 เพิ่มและกระจายโอกาสในการเรียนรู้ และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ อย่างทั่วถึง					
จำนวนผู้รับบริการจากหน่วยจัดการเรียนรู้แยกตามประเภทการเรียนรู้					
จำนวนผู้เข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์					
ประเด็นที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ					
ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการเรียนรู้					
ร้อยละของบุคลากรในสังกัดที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้					
ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้					
ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้					
ระดับความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษา					
มีดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
ประเด็นที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)					
ร้อยละของบุคลากรในสังกัดที่ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้ ทักษะ ตามมาตรฐานตำแหน่ง					
จำนวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการปรับปรุงให้รองรับการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับบริบทของสังคม					
ร้อยละของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่รายงานผลการปฏิบัติงานได้ตามห้วงเวลาที่กำหนด					
ประเด็นที่ 5 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้					
จำนวนภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ					
จำนวนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย					
จำนวนโครงการความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย					

ระยะเวลาดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้

เพื่อให้แผนส่งเสริมการเรียนรู้นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของแผน จึงได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
ประเด็นที่ 1 เพิ่มและกระจายโอกาสในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง					
<p>1) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย</p> <p><u>วัยเรียน/วัยรุ่น</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น - พัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ - พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาในระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน <p><u>วัยแรงงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต วางแผนสำรวจข้อมูลและจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต <p><u>วัยสูงอายุ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผ่านเครื่องมือ/กลไก/ระบบสารสนเทศ การจัดการศึกษา/กิจกรรมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย 					
<p>2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่ชายแดน/ชายขอบ ท่างไกลทุรกันดาร และพื้นที่เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้) ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม อัตลักษณ์ และความต้องการของชุมชน</p>					

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
3) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการช่วยเหลือให้คนพิการ หรือบุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้โดยสะดวก และทั่วถึง					
4) ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายวัยเรียนที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ หรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการ ให้ได้รับคุณวุฒิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลายในทุกจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งพื้นที่กายภาพ และพื้นที่เสมือนจริง					
6) จัดทำระบบคู่มือเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งประสานความร่วมมือภาคส่วนต่าง ๆ ในการให้เชื่อมโยงการให้บริการแหล่งเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบคู่มือเพื่อการเรียนรู้					
ประเด็นที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ					
1) ผลิตและพัฒนาหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศและของโลก เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพความต้องการ และความถนัดของประชาชนทุกช่วงวัย อาทิ สื่อที่ใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักเข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางการสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน นิทรรศการที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของประชาชน					
2) ส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่หน่วยงานอื่นจัดทำไว้มาใช้ประโยชน์					
3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน					

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
4) ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการให้บริการที่มีคุณภาพ					
5) พัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ให้มีมาตรฐาน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ และพัฒนาระบบสะสมความรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทสร้างความคล่องตัว และเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อประโยชน์ในการรับรองคุณวุฒิ หรือการประกอบอาชีพต่อไป					
6) พัฒนารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผู้เรียนที่มีความหลากหลายตามสภาพจริง มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถวัดและประเมินได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต					
7) ส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลหรือชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ และประชาชนทั่วไป ให้สามารถวางเส้นทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้					
8) พัฒนาสมรรถนะบุคลากรในหน่วยจัดการเรียนรู้ และเครือข่ายให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้มืออาชีพ มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีและประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้					
9) ส่งเสริมและสนับสนุนความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ อาคาร สิ่งก่อสร้าง และระบบสาธารณูปโภค ให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้มีมาตรฐานที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการเรียนรู้					
10) จัดทำเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์และคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของหน่วยจัดการเรียนรู้ หรือภาคีเครือข่าย					
ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้					

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
1) จัดทำแผนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ครูภัณฑ์ บุคลากร และการปฏิบัติงาน					
2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ รวมทั้งช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลที่มีรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน มีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม					
4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัย การจัดทำแผน เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้					
5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษา และระบบเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น เพื่อประโยชน์ในการจัดและบริการการเรียนรู้ การวางแผน การบริหารจัดการ การติดตาม ประเมิน และรายงานผล ให้มีมาตรฐานที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรงกับความต้องการในการใช้งานที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเป็นระบบ					
6) จัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์ม และพัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้					
7) จัดและสนับสนุนหน่วยจัดการเรียนรู้ ให้มีความพร้อมเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ เนื้อหา และวิชาการ เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกพื้นที่					
ประเด็นที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล					
2) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และโปร่งใส					

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
3) จัดทำแพลตฟอร์มกลางด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการให้บริการผ่านการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีความรวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายและข้อจำกัดทางกายภาพ เวลา พื้นที่ และตรวจสอบได้ ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล เพื่อให้บริการเป็นไปอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์สูงสุด					
4) วิเคราะห์และจัดทำแผนอัตรากำลังที่มีความเหมาะสมตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจของหน่วยจัดการเรียนรู้					
5) พัฒนาบุคลากรในสังกัดทุกระดับทุกประเภท ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง ให้ตรงกับสายงานหรือความชำนาญ อย่างต่อเนื่อง					
6) วิเคราะห์ วิจัย ปรับปรุงกฎ ระเบียบต่างๆ ที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการ อาทิ ระเบียบเกี่ยวกับค่าบริการของแหล่งเรียนรู้ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
7) จัดทำระบบการติดตาม นิเทศ ประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสังกัดเกี่ยวกับการติดตาม นิเทศ ประเมินผล สรุปและรายงานผล					
ประเด็นที่ 5 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้					
1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่าย และสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ ให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัดและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อาทิ มาตรการจูงใจด้านภาษี กองทุนส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่งเรียนรู้ และสิทธิประโยชน์อื่นๆ					
2) สนับสนุนความร่วมมือในการสร้างมาตรการส่งเสริมภาคเอกชนเพื่อการลงทุนด้านการศึกษา และการเรียนรู้ ในรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnerships : PPP)					
3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้กับองค์กรหรือหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศโดยเน้นการทำงานในลักษณะบูรณาการ หรือ การวิจัยและพัฒนา					

ประเด็นการขับเคลื่อนตามแผน	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน		การดำเนินการปกติตามแผน		
	2566	2567	2568	2569	2570
4) ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนชุมชนในการปลูกฝังและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนให้ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้					
5) เชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างภาคี ที่เกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองของประชาชนในตลอดช่วงชีวิต					
6) ส่งเสริมภาคประชาสังคมปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต					
7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต					

หมายเหตุ : การดำเนินงานในแต่ละช่วงของแผน สามารถปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และสภาพที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

ส่วนที่ 6

การขับเคลื่อนแผนส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

6.1 ระบบและกลไกการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยจัดการเรียนรู้ทุกระดับในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในการดำเนินการแปลงเป้าหมาย ประเด็นการขับเคลื่อน ตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดโครงการ กิจกรรม ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างชัดเจน

2) คณะกรรมการส่งเสริมเรียนรู้จังหวัด และผู้บริหาร กศน.ทุกระดับ ต้องให้ความสำคัญและใช้แผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นกรอบในการดำเนินงานและบริหารงานของหน่วยงาน

3) ใช้ระบบการทำงานในรูปแบบกลุ่มสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด กลุ่มศูนย์หรือสถาบันการเรียนรู้ เฉพาะด้านหรือเฉพาะกิจการ ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นกลไกการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม

4) ดำเนินการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ และความเข้าใจสาระสำคัญของแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) ให้บุคลากรทุกระดับได้ทราบอย่างชัดเจน เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ส่งเสริมการจัดทำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ในแต่ละระดับ ทั้งระดับหน่วยงาน สถานศึกษา รวมทั้งแผนปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และสนับสนุนให้มีการบริหารแผนและนำแผนสู่การปฏิบัติในลักษณะที่เป็นองค์รวมที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางภายใต้การมีส่วนร่วมขององค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการประสานและการทำงานในแนวราบของหน่วยงาน

6) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการยกย่องชมเชยให้รางวัล

7) ให้หน่วยงานส่วนกลางสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้ ในแต่ละระดับ เพื่อสะท้อนการดำเนินงานตามแผน

8) ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วม ในการนำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) ไปสู่การปฏิบัติ

6.2 บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

1) ระดับจังหวัด

1.1) ดำเนินการผ่านกระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดของผู้เกี่ยวข้องและประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่

1.2) ประสานแผนในระดับจังหวัด โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้ระดับชุมชน ระดับตำบล ระดับอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแบบแผนเดียวกัน

1.3) บริหารและบูรณาการงบประมาณ รวมทั้งประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด โดยแสวงหาความร่วมมือและบูรณาการจากทุกภาคส่วน

2) ระดับอำเภอ

2.1) พิจารณาทิศทางและแผนการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด มาเป็นแนวทางจัดทำกรอบทิศทาง การจัดทำแผนส่งเสริม การเรียนรู้ระดับอำเภอ และชี้แจงให้ภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อน การพัฒนาและแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2) บูรณาการแผนงาน/โครงการตามแผนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชน

3) ระดับตำบล

3.1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ข้อมูลความต้องการ/จำเป็นด้านการเรียนรู้อื่นๆ

3.2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลั่นกรอง ประมวลผล และจัดทำแผนการเรียนรู้ระดับตำบล (Micro Planning) โดยจัดทำและจัดลำดับความสำคัญของแผนงานหรือโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ และรองรับ ภารกิจเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาในระดับตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3) จำแนกแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับทิศทางของหน่วยงานต้นสังกัด และแผนงาน/โครงการสำคัญ เร่งด่วนซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณได้ ให้ประสานความร่วมมือให้หน่วยงานองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาคีเครือข่าย พิจารณาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชน

6.3 การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผนส่งเสริมการเรียนรู้

1) ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลความสำเร็จและผลกระทบการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาระบบและกลไกการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินแผน ตั้งแต่การส่งเสริมการจัดทำ ฐานข้อมูลทุกระดับที่จำเป็นต้องใช้ โดยให้เกิดความเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งต้องพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จ ของการดำเนินงานตามแผน ทั้งผลลัพธ์ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนจัดระบบกำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถนำผลจากการกำกับ ติดตาม มาใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำไปปฏิบัติจริง

2) ต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) ว่าผลการดำเนินงาน ในแต่ละช่วงบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปทบทวนประเด็นการขับเคลื่อน และปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อนที่จะใช้ใน ช่วงต่อไป

3) เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง โดยสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งให้ภาคประชาชนรวมกลุ่มติดตาม ความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน รวมทั้ง พัฒนาศักยภาพให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบโครงการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำข้อมูล เพื่อใช้ในการตรวจสอบได้อย่างถูกต้องชัดเจน

6.4 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแต่ละประเด็นตามที่กำหนดไว้ในแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) จะประสบผลสำเร็จได้ตามที่ระบุไว้ในแต่ละประเด็นและแนวทางการขับเคลื่อนได้ หน่วยงานทั้ง ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หน่วยงานและสถานศึกษาต้องยึดถือเป็นแนวทางในการ ดำเนินงาน และมีการทบทวน ปรับปรุงมาตรการ เป้าหมายความสำเร็จให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อการพัฒนาศักยภาพประชาชนในทุกช่วงวัย ซึ่งต้องดำเนินการดังนี้

- 1) การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เป็นระยะ ตามสภาพบริบทของสังคม
- 2) การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาสังคมในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง มุ่งเน้นที่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพของประชาชน
- 3) การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและประเด็นการขับเคลื่อนงานของผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงาน ทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติมีการบริหารจัดการและการเชื่อมโยงประเด็นและแนวทางการขับเคลื่อนให้บรรลุ เป้าหมายและวิสัยทัศน์ของแผน มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้เกิดการนำไปปฏิบัติ
- 4) การให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้สำหรับประชาชนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อความเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรม
- 5) การจัดให้แผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดแผนปฏิบัติราชการ แผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ และการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรด้านการส่งเสริมและการจัดการเรียนรู้ โดยให้ยึด เป้าหมาย ตัวชี้วัด ประเด็นการขับเคลื่อน และแนวทางการขับเคลื่อนที่กำหนดไว้ในแผนเป็นหลักในการพิจารณา
- 6) จัดทำแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งด้าน โครงสร้างพื้นฐาน คุรุภัณฑ์ บุคลากร และการดำเนินงาน ให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้
- 7) การปรับระบบการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน การกระจายอำนาจและการตัดสินใจจากส่วนกลางสู่ระดับภูมิภาค และสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารงานบุคคลในแต่ละ ระดับ ให้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ประชาชนได้รับบริการการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม
- 8) การสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบแผนปฏิบัติการ ระบบการบริหาร งบประมาณ และการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร จัดการ
- 9) การพัฒนากระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานในทุกระดับ
- 10) การพัฒนาบุคลากรทุกประเภททุกระดับให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง ตรงกับสายงานหรือ ความชำนาญ อย่างต่อเนื่อง

6.5 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 – 2570 กับแผนระดับต่าง ๆ สู่การปฏิบัติ

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ		ความมั่นคง	สร้างความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	สร้างโอกาสและความเสมอภาค	สร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ				
แผนระดับที่ 2	แผนแม่บทภายใต้ ย.ชาติ	(01) ความมั่นคง	(10) ปรับเปลี่ยนค่านิยมฯ	(11) พัฒนาศักยภาพคนฯ	(12) พัฒนาการเรียนรู้	(15) พลังทางสังคม	(18) การเติบโตอย่างยั่งยืน	(20) การบริการประชาชนฯ	(21) การต่อต้านการทุจริตฯ	(23) การวิจัยฯ	
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฯ ๑๓	หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต					หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ประชาชน				
	นโยบายและแผนว่าด้วยความมั่นคงฯ	1. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ			5. การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้		8. การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด		10. การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์		
แผนระดับที่ 3 แผนการศึกษาแห่งชาติ (2560 – 2579)		การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง	การผลิตและพัฒนากำลังคน	การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย	การสร้างโอกาสความเสมอภาค	การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตฯ	การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารฯ				

